

Albin Kopruckowniak

Ogólnopolska sesja leninowska UMCS w Lublinie (24 - 25 IV 1970)

Rocznik Lubelski 13, 266-268

1970

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

radzieckiej i tworzeniu rad delegatów w kraju. Feliks Dzierżyński, Julian Leński-Leszczyński, Bronisław Wesołowski to tylko niektórzy działacze, których życiorysy znalazły się w tym dziale wystawy.

Oryginalne grypsy, odezwy oraz liczne artykuły zamieszczane na łamach „Czerwonego Sztandaru”, „Nowego Przeglądu” i „Głosu Komunisty” stanowiły ilustrację dziejów polskiego ruchu robotniczego i komunistycznego w Polsce międzywojennej.

Uzupełnieniem omawianej ekspozycji historycznej była wystawa malarska o tematyce leninowskiej — otwarta również w Bramie Krakowskiej, na którą złożyło się 45 obrazów Włodzimierza Zakrzewskiego z lat 1952—1962, ukazujących kolejne etapy życia W. I. Lenina.

Ludwik Zabielski

OGÓLNOPOLSKA SESJA LENINOWSKA UMCS W LUBLINIE (24—25 IV 1970)

Centralnym punktem w bogatym programie uroczystości leninowskich na UMCS była dwudniowa ogólnopolska sesja naukowa, której przygotowanie i organizacja spoczywała w ręku komitetu pod przewodnictwem doc. dr M. Zakrzewskiej-Dubasowej, kierownika Katedry Historii Narodów ZSRR. Na sesję przygotowano ponad 20 referatów z zakresu: ekonomii, filologii, filozofii, historii i prawa. Autorami referatów byli pracownicy naukowcy UMCS, Warszawy oraz uniwersytetu im. I. Franki we Lwowie. Na szczególne podkreślenie zasługuje wydrukowanie i udostępnienie uczestnikom sesji referatów w formie publikacji¹.

Uroczystego otwarcia sesji dokonał rektor UMCS prof. dr Zb. Lorkiewicz. W obradach uczestniczyli przedstawiciele KW PZPR w Lublinie z sekretarzem E. Machockim, wojewódzkich i miejskich władz administracyjnych, pracownicy naukowcy z Instytutu Historii PAN, Zakładu Historii Partii przy KC PZPR, Instytutu Nauk Prawnych, goście z innych ośrodków naukowych w kraju i delegacja uniwersytetu we Lwowie w składzie: doc. dr G. S. Smirnowa, doc. dr T. J. Starczenko i doc. dr F. M. Neboraczok. Na sesję licznie przybyli również pracownicy naukowcy i studenci UMCS.

W niniejszym sprawozdaniu interesować nas będzie przede wszystkim sekcja historii i wygłoszone tu referaty. Podczas obrad pleneranych doc. dr M. Zakrzewska-Dubasowa wygłosiła referat *Problematyka leninowska w historiografii Polski Ludowej*, natomiast w sekcji: doc. dr G. S. Smirnowa (Lwów) *Lenin o komunistycznym wychowaniu młodzieży*; doc. dr S. Krzykała *Lenin i Polska w latach wojny i rewolucji*; doc. dr S. Tworek *Lenin o feudalizmie i wyzysku feudalnym* oraz dr W. Wołczew *Lenin a polski ruch robotniczy*. Sprawozdanie nie rości pretensji do pełnej merytorycznej oceny referatów, uczynili to w znacznym zakresie dyskutanci, ale wydaje się, że zakres tematyczny był tu dość dowolnie dobrany. Od oceny polskiej historiografii, odnoszącej się głównie do publikacji

¹ W setną rocznicę urodzin W. I. Lenina. Referaty z sesji naukowej UMCS. Lublin 1970, ss. 339. Referaty z zakresu historii: M. Zakrzewska-Dubasowa *Problematyka leninowska w historiografii Polski Ludowej*, s. 117—126; S. Tworek *Lenin o feudalizmie i wyzysku feudalnym*, s. 127—140; S. Krzykała *Lenin i Polska w latach wojny i rewolucji*, s. 141—154; W. Wołczew *Lenin a polski ruch robotniczy*, s. 155—185.

(wybranych) ostatnich lat, a dotyczących zwłaszcza problematyki Rewolucji Październikowej, poprzez charakterystykę poglądów Lenina na problem feudalizmu i walki z wyzyskiem feudalnym w kontekście (mało uwypuklonym) zabiegów o stworzenie partii proletariackiej i sprecyzowanie programu działania w zakresie kwestii agrarnej do spraw polskiego ruchu robotniczego i stosunku doń Lenina. S. Krzykała przypomniał podstawowe fakty tzw. sprawy polskiej w czasie pierwszej wojny światowej, walkę Lenina i rosyjskich komunistów o prawo Polski do niepodległego bytu, a po zwycięstwie Rewolucji Październikowej wysiłki władzy radzieckiej do pokojowego ułożenia stosunków z niepodległym państwem polskim. Natomiast W. Wołczew w odmienny sposób niż czyni to współczesna polska historiografia spojrzal na dzieje polskiego ruchu robotniczego. Analiza programów poszczególnych partii robotniczych w płaszczyźnie teoretycznej działalności Lenina dokonana została zbyt jednostronnie, oderwana od realiów historycznych i konkretnych poczynań ruchu robotniczego i poszczególnych działaczy. G. S. Smirnowa przypomniała podstawowe poglądy Lenina na rolę organizacji młodzieżowych w procesie kształtowania nowego obywatela państwa socjalistycznego. Zwróciła uwagę na jego koncepcję wychowania w duchu internacjonalizmu, patriotyzmu, ideowości, bezkompromisowości w walce z ideologią burżuazyjną, całkowitego oddania się budownictwu socjalistycznemu.

Problematyka podjęta w referatach wzbogacona została w nie pozbawionej elementów polemicznych dyskusji. Dyskusja koncentrowała się wokół węzłowych problemów polskiego ruchu robotniczego i najnowszej historii Polski, a mianowicie: wkładu SDKPiL w walkę ideologiczną i polityczną europejskiego i rosyjskiego ruchu robotniczego; bliskich i serdecznych kontaktów Lenina z polskimi działaczami rewolucyjnymi, w tym z lubelskimi socjaldemokratami i ich roli w okresie pobytu Lenina na ziemiach polskich; stosunku Lenina do sprawy narodowej, zwracając uwagę na jego niezwykle wyczulone i taktowne oraz wyrozumiałe podejście wobec narodów uciskanych i ich dążności niepodległościowych (W. Najdus)². Polemizowała ona także z niektórymi sformułowaniami W. Wołczewa, a przede wszystkim z tezą o koniunkturalizmie w polskich badaniach historycznych. Podkreślała konieczność zachowania historyzmu w tłumaczeniu postaw i poczynań poszczególnych partii czy działaczy, nie odrywając ich od obiektywnej sytuacji. E. Olszewski nawiązał do koncepcji politycznych i narodowych PPR, uwzględniającej doświadczenia polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego oraz kierującej się nakazem Lenina o kojarzeniu swoistych i narodowych, konkretnych dla każdego narodu warunków — wypracowała program wyzwolenia narodowego i społecznego, poparty przez większość społeczeństwa. A. Brożek wskazywał na przykładzie Górnego Śląska w momencie kształtowania się polskiego bytu niepodległościowego po zaborach, na wykorzystanie idei leninowskich przez ugrupowania reakcyjne do walki z ruchem rewolucyjnym. G. Hyczko mówiła o użyteczności myśli Lenina we współczesnym procesie nauczania, traktującym nierozdzielnie nauczanie i wychowanie. Przypomniała ważność wskazań metodologicznych Lenina w kształtowaniu nowego programu i doboru odpowiedniego zasobu faktów, rozumienia procesu dziejowego. W. Śladkowski zastanawiał się nad poglądami Lenina na Komunę Paryską, zwracając uwagę na aktualność haseł, gdy zajmował się tym zagadnieniem w 1905 i 1917 r. Analizując genezę, przebieg, osiągnięcia i niepowodzenia Komuny Paryskiej — wyciągał wnioski dla rosyjskich komunistów w ich walce o obalenie burżuazji i tworzenie państwa proletariackiego. M. Malinowski podnosił percepcję leninizmu w pol-

² W swoim wystąpieniu w czasie dyskusji autor niniejszego sprawozdania nawiązał do referatów S. Tworka i W. Wołczewa.

skim ruchu robotniczym i jego dochodzenie do leninowskiego programu. Wskazywał na złożoność tego procesu i jego ciągłe doskonalenie. Problematykę ową rozpatrywał na przykładzie KPP, a szczególnie PPR, podkreślając twórcze zastosowania leninizmu w warunkach polskich. W drugiej części swojego wystąpienia Malinowski zatrzymał się nad właściwościami polskiego ruchu robotniczego po II wojnie światowej oraz współczesnym etapem międzynarodowego ruchu robotniczego.

W sumie dwudniowe obrady w sekcji historycznej sesji leninowskiej ocenić trzeba pod każdym względem pozytywnie. Dyskusja toczyła się w atmosferze bardzo rzeczowej wymiany poglądów, wnosząc wiele interesujących danych i ocen.

Albin Koprucki

BIBLIOTEKA
UMCS
LUBLIN